

Löpande riskbedömning av kunder – varningsflaggor och åtgärder Version 1.0

5 juli 2025

Innehåll

Löpande riskbedömning	3
Avgränsning och koppling till statisk KYC	4
Fakturor med jämna belopp	4
Kundfakturor i bruten nummerordning	4
Leverantörsfaktura i fel nummerordning	5
Kundfakturor med varierande utseende	6
Leverantörsfakturor med varierande utseende	6
Oförklarliga utbetalningar	7
Oförklarliga inbetalningar	8
Kontantinbetalningar i hög omfattning	9
Utbetalning innan förfallodatum	10
Kontantuttag i hög omfattning	10
Höga kontantinbetalningar	11
Transaktioner utan affärsmässig logik	11
Frekventa ändringar av kontaktuppgifter	12
Avvikande affärspartner	12
Plötslig aktivitet efter inaktivitet	13

Snabba ägarbyten eller ny verklig huvudman	13
Avsaknad av affärsplan eller orimlig affärsmodell	13
Handel med svårvärderade varor eller tjänster	14
Undvikande av revisorsplikt	14
Ovillighet att svara på frågor om affärer eller kunder	15
Stora aktieägartillskott	15
Penningflöde till vissa länder	16

Inledning

Detta dokument är ett stöd för löpande riskbedömning av kunder enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Det syftar till att identifiera, dokumentera och vidta åtgärder vid upptäckt av avvikelser eller varningsflaggor i kundens ekonomiska beteende. Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen [goAML](#)

För att upprätthålla ett aktuellt och rättssäkert arbetssätt uppdateras detta dokument minst en gång per år eller vid behov, till följd av förändrad lagstiftning, vägledning från tillsynsmyndigheter eller interna riskobservationer. Ansvarig för uppdatering och godkännande är den verksamhetsansvarige. Vid varje ändring uppdateras dokumentets versionsnummer.

Viktig anmärkning – Rapportering

Vid alla kontrollpunkter där misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism uppstår, gäller skyldighet att rapportera till Finanspolisen. Sådan rapportering ska ske enligt dokumentet [rutin_skarpta_atgarder_kundkannedom.pdf](#), som beskriver stegen för skärpt kundkännedom, rapportering och efterföljande dokumentation.

Löpande riskbedömning

Utöver den initiala riskklassificeringen vid kundens onboarding kräver penningtvättslagen en fortlöpande bedömning av kundrelationen. Syftet är att identifiera förändringar i riskprofil, beteende eller andra indikatorer som kan tyda på ökad risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Följande kontroller ska därför genomföras regelbundet:

- Jämförelse mellan tidigare verksamhetsbeskrivning och faktisk verksamhet
- Kontroll av nya betalningsmönster eller ovanliga transaktioner
- Uppföljning av underlag, kvitton, fakturor och kontoutdrag
- Granskning av eventuella förändringar i ägarstruktur eller verklig huvudman
- Kontroll av om kunden blivit PEP eller förekommer i sanktionslistor
- Bedömning av fortsatt affärsmässig motivation för samarbetet

Kommentar:

Om någon av kontrollerna ovan tyder på förhöjd risk, ska en uppdaterad riskbedömning genomföras och dokumenteras. Det kan även bli aktuellt att avbryta affärsrelationen eller göra anmälan till Finanspolisen enligt 4 kap. 3 §.

Avgränsning och koppling till statisk KYC

Denna rutin gäller löpande bokföringsnära KYC, där syftet är att upptäcka avvikande transaktioner och dokumentmönster i den dagliga redovisningen.

Vissa kontrollpunkter i detta dokument hämtar inspiration från den mer övergripande KYC-uppföljningen av statisk kundinformation (se `rutin_lopande_kyc_ej_bokforingsnara.pdf`). Dessa har inkluderats då de ofta kan upptäckas indirekt även i bokföringsflödet – exempelvis genom ovanliga ägarändringar, återkommande kontantinsättningar eller plötsliga ändringar i affärsmönster.

Fakturer med jämna belopp

En faktura med ett exakt jämnt belopp – exempelvis 10 000 eller 15 000 kr – trots att den sägs innehålla artikelspecifikation, kan vara ett tecken på att fakturan är konstruerad i efterhand. Det väcker särskild misstanke om fakturorna återkommer varje månad utan variation, eller om andra fakturer från samma utställare har olika utseende eller nummerserier.

Föreslagen åtgärd:

- Kontrollera fakturaspecifikationen – stämmer antal och enhetspris med totalsumman?
- Fråga kunden: "Varför är beloppet exakt avrundat trots flera olika artiklar?"
- Bedöm om fakturan kan vara skenbar.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Kundfakturer i bruten nummerordning

En bruten nummerordning bland kundfakturer – t.ex. om faktura 2024-045 följs av 2024-047 utan att 2024-046 finns – kan vara en varningssignal om att fakturer har undanhållits, tagits bort eller aldrig bokförts. Det kan tyda på att viss försäljning sker utanför bokföringen, vilket i sin tur kan kopplas till skattebrott, oredovisade intäkter eller penningtvätt.

Ordningsföljden i fakturaserier är en del av kravet på god bokföringssed. Om nummer saknas utan rimlig förklaring, ska verksamhetsutövaren dokumentera och utreda varför.

Föreslagen åtgärd:

- Begär förklaring från kunden: "Varför saknas fakturan med nummer 2024-046 i serien?"
- Be att få se eventuellt makulerad faktura eller bokföringsunderlag.
- Notera svaret och gör en dokumenterad bedömning om det är rimligt.
- Vid upprepade eller systematiska avvikelser: överväg att höja kundens riskklass.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Leverantörsfaktura i fel nummerordning

Om ett företag tar emot fakturor från en och samma leverantör, men fakturanumereringen är ologisk eller bryts utan förklaring – exempelvis att faktura 301 följs av faktura 001 – är detta en tydlig varningssignal. Det kan tyda på att fakturor har undanhållits, manipulerats, eller att leverantören inte följer gällande regelverk.

Enligt mervärdesskattelagen (11 kap. 8–9 §§) samt Skatteverkets vägledning, ska fakturor ha en ****fortlöpande och obruten nummerserie****. Det är ****inte tillåtet att återställa fakturanumereringen**** vid nytt räkenskapsår, såvida man inte byter fakturaserie eller serieprefix – exempelvis genom att införa ett årsnummer, som 2025-001.

Att fakturaserien plötsligt nollställs utan seriebeteckning eller förklaring tyder antingen på:

- att fakturor saknas eller döljs,
- att någon har konstruerat en ny faktura retroaktivt, [goAML](#)
- eller att leverantören saknar tillförlitligt faktureringsystem.

Föreslagen åtgärd:

- Granska fakturanummer från samma leverantör över tid – kontrollera att serien är obruten.
- Om serien börjar om: kontrollera om leverantören infört ny seriebe-teckning (t.ex. årsbaserad) – i så fall är det tillåtet.
- Saknas sådan förklaring: be kunden kontakta leverantören och begära förtydligande.
- Dokumentera avvikelserna och bedöm risken i relation till övriga var-nings signaler.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Kundfakturer med varierande utseende

Om kundfakturer som utställs av samma företag har olika layout, språkbruk, typsnitt eller fakturainnehåll utan affärsmässig förklaring, kan detta indikera att fakturorna är manipulerade eller skapade i efterhand. Det kan också signalera att bolaget använder flera parallella fakturasystem, något som försvårar översikt och kontroll.

En varierande fakturautformning kan också vara ett sätt att dölja skenför-säljningar eller omfakturerings mellan närstående företag.

Föreslagen åtgärd:

- Be kunden förklara varför fakturautseendet varierar – rör det sig om olika system, bolag eller tidsperioder?
- Kontrollera att fakturorna återfinns i samma verifikationsserie i bok-föringen.
- Om olika mallar används, säkerställ att det finns dokumenterad rutin och att alla fakturer ändå uppfyller Bokföringsnämndens krav.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Leverantörsfakturer med varierande utseende

Om ett företag tar emot fakturer från en och samma leverantör, men dessa har varierande logotyper, e-postadresser, layout eller fakturainnehåll, bör det väcka misstanke. Det finns två huvudsakliga risker:

1. **Företaget kan ha blivit utsatt för bedrägeri** – t.ex. bluffakturer med

förfalskad logotyp, felaktigt kontonummer eller manipulerad kontaktinformation.

2. **Företaget kan simulera leverantörsfakturor** – för att bokföra utbetalningar utan att det finns en verklig affärshändelse (ex. förskingring eller penningtvätt).

Föreslagen åtgärd:

- Jämför utformningen på leverantörsfakturor från samma avsändare över tid.
- Kontrollera avsändaradress, betalningsmottagare och IBAN – stämmer dessa överens med tidigare fakturor?
- Vid misstanke om bluffaktura: uppmana kunden att kontakta leverantören direkt och polisanmäla.
- Dokumentera åtgärden och notera i riskbedömningen.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Oförklarliga utbetalningar

En oförklarlig utbetalning är en transaktion som saknar tydlig affärsmässig förklaring, dokumentation eller koppling till verksamhetens normala utgifter. Det kan exempelvis röra sig om:

- utbetalningar till privatpersoner utan avtal eller lön,
- betalning till konton i utlandet utan specificerad faktura,
- engångsbelopp till en okänd mottagare, eller
- betalningar som saknar bokföringsmässigt underlag.

Sådana utbetalningar är särskilt riskfyllda när kunden inte kan ge en trovärdig förklaring, eller om det verkar som att syftet är att föra ut pengar från företaget i hemlighet.

Föreslagen åtgärd:

- Be kunden förklara syftet med utbetalningen: "Vilken motprestation har skett, och vad är underlaget för denna transaktion?"
- Begär kompletterande dokumentation – t.ex. avtal, kvitto eller faktura.
- Notera och diarieför svaret som en del av kundens riskprofil.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Oförklarliga inbetalningar

En oförklarlig inbetalning är en inkommen betalning till företaget som saknar tydlig koppling till faktura, avtal eller affärsförbindelse. Detta kan indikera:

- att någon försöker integrera medel i företagets konto utan att det motsvaras av en affärshändelse (penningtvätt),
- att företaget används som genomströmningskonto åt tredje part (s.k. money mule),
- eller att företaget själv saknar kontroll över vilka som betalar in medel och varför.

Det är särskilt allvarligt om inbetalningarna kommer från privatpersoner, utländska konton, eller om kunden själv verkar förvånad över dem. Även återkommande insättningar med otydliga avsändare eller referensfält kan vara ett varningstecken.

Observera: En kontantinbetalning som motsvarar 2 000 euro (cirka 22 000 SEK) eller mer utlöser krav på skärpta åtgärder enligt 5 kap. 3 § 2 st. i penningtvättslagen.

Föreslagen åtgärd:

- Fråga kunden: "Vem har gjort inbetalningen, och vilket avtal eller affärsförhållande motsvarar den?"
- Begär dokumentation: t.ex. order, kvitto, korrespondens eller avtalsbilaga.
- Undersök om beloppet motsvarar någon känd fordran – annars ska det periodiseras som skuld till okänd part.
- Kontrollera särskilt kontantinbetalningar över 2 000 euro och tillämpa skärpt kundkännedom om tröskelvärdet uppnås.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Kontantinbetalningar i hög omfattning

Hög omfattning av kontantinbetalningar kan vara motiverad i verksamheter där kontanter naturligt förekommer – till exempel i detaljhandel, restaurang eller frisörtjänster. Men i verksamheter där kontanthantering normalt är mycket begränsad, såsom tillverkning, B2B-försäljning eller konsultverksamhet, kan en ökning av kontantinbetalningar vara en varningssignal.

Exempelvis kan ett företag som tillverkar färg och normalt säljer till återförsäljare (med betalning via faktura) väcka misstanke om det plötsligt börjar ta emot större belopp kontant från privatpersoner eller småkunder. Det kan indikera att kontanter med oklart ursprung försöker integreras i bokföringen.

Notera: Kontantinbetalningar som uppgår till 2 000 euro (cirka 22 000 SEK) eller mer utlöser skyldighet till skärpta åtgärder enligt 5 kap. 3 § 2 st. i penningtvättslagen.

Föreslagen åtgärd:

- Granska om kontantinbetalningarna är förenliga med verksamhetens art och tidigare mönster.
- Fråga kunden: "Varför sker denna inbetalning kontant? Varför inte via bank?"
- Kontrollera om kassaregister används och om kassaredovisning sker enligt bokföringslagen.
- Om kunden saknar affärsmässig förklaring – dokumentera, överväg skärpt kundkännedom.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Utbetalning innan förfallodatum

Att ett företag betalar en leverantörsfaktura före förfallodatum är i sig inte olagligt – det kan till och med vara affärsmässigt motiverat om exempelvis rabatt erbjuds. Men om det sker utan affärsmässig förklaring, särskilt vid större belopp eller upprepade fall, kan det vara en varningssignal.

I vissa fall kan det indikera att kunden känner sig pressad att snabbt få ut betalningen – till exempel för att dölja något innan kontroll kan ske. Det kan också tyda på att fakturan är skenbar och endast används för att legitimera en utbetalning som redan är planerad av andra skäl. En ovanligt snabb betalning kan därmed spegla nervositet eller samordning mellan parter i ett otillbörligt upplägg.

Föreslagen åtgärd:

- Fråga kunden: "Varför sker denna betalning före förfallodatumet?"
- Undersök om det finns rabattvillkor, förskottskrav eller annan affärsmässig förklaring.
- Om svaret är vagt eller saknas helt: dokumentera händelsen som potentiell avvikelse.
- Om mönstret återkommer eller kombineras med andra signaler (t.ex. skenfakturer eller kontantuttag), överväg att höja kundens risknivå.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Kontantuttag i hög omfattning

Om företaget regelbundet gör större kontantuttag från sitt företagskonto, särskilt om det saknas koppling till verksamhetens art, kan det tyda på svarta löner, privata uttag eller annan otillbörlig användning av medel.

Företeelsen är särskilt misstänkt i tjänsteverksamheter där kontanthantering inte är normalt förekommande, såsom redovisning, konsultverksamhet eller e-handel.

Föreslagen åtgärd:

- Be kunden redogöra för syftet med kontantuttagen.
- Kontrollera om kassaredovisning sker enligt bokföringslagen.
- Om uttagen saknar tydlig affärsmässig koppling: dokumentera och överväg rapportering till Finanspolisen via [goAML](#).

Höga kontantinbetalningar

En kontantinbetalning till företagskonto som överstiger 5 000 euro (eller motsvarande i SEK) utgör en betydande varningssignal – särskilt om inbetalningen inte stämmer med affärsprofil, kundstruktur eller typ av vara/tjänst.

Sådana inbetalningar kan användas för att integrera illegala medel i bokföringen och bör bedömas särskilt noggrant om:

- inbetalningen saknar tydlig koppling till faktura eller avtal,
- görs av en privatperson utan affärsrelation,
- sker återkommande i olika belopp nära gränsen.

Föreslagen åtgärd:

- Be kunden redogöra för vem som gjort insättningen och på vilken grund.
- Kontrollera fakturor, avtal eller kvitton – finns affärshändelse som motiverar kontantinbetalningen?
- Dokumentera bedömningen. Vid bristande förklaring eller mönster av liknande inbetalningar: rapportera till Finanspolisen via [go-AML](#).

Transaktioner utan affärsmässig logik

Transaktioner som saknar affärsmässig substans – till exempel internfakturerings mellan närstående bolag, överföringar utan motprestation eller fakturerings utan varuleverans – kan tyda på:

- försök att simulera omsättning eller bokföringsunderlag,
- utdelningar som maskeras som kostnader,
- vilseledande underlag till bank, revisor eller myndigheter.

Föreslagen åtgärd:

- Begär affärsmässig förklaring till transaktionen: vad är syftet, vad är motprestationen?
- Kontrollera fakturaunderlag, fraktsedlar eller dokumentation.
- Bedöm rimligheten i relation till branschpraxis och tidigare transaktioner.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Frekventa ändringar av kontaktuppgifter

Om kunden ofta ändrar e-postadress, telefonnummer, fysisk adress eller kontaktperson utan tydlig anledning, kan det tyda på att kunden försöker undvika identifiering eller dölja verksamhetens verkliga förhållanden.

Detta är särskilt misstänkt om det sker i samband med andra varningsflaggor – t.ex. fakturor utan logotyp, kontanttransaktioner eller utlandsbetalningar.

Föreslagen åtgärd:

- Fråga kunden varför uppgifterna ändras – gäller det flytt, byte av ansvarig, eller annat?
- Dokumentera varje ändring i kundprofilen och spara historik.
- Vid upprepade fall utan godtagbar förklaring: höj riskklass och överväg uppdaterad kundkänedom (KYC).
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Avvikande affärspartner

Affärsförbindelser som inte stämmer med kundens normala verksamhet – t.ex. en frisörsalong som importerar elektronik från högriskländer – kan tyda på att företaget används som täckmantel för annan verksamhet.

Särskild försiktighet bör iakttas om affärspartnern:

- verkar i en bransch som inte är närliggande,
- hör hemma i ett land med hög penningtvättsrisk,
- saknar närvaro online eller har misstänkt kontaktinformation.

Föreslagen åtgärd:

- Be kunden förklara affärsförbindelsens syfte: vad köps/säljs och varför just denna partner?
- Kontrollera om varor faktiskt levererats (t.ex. med fraktsedlar).
- Undersök om affärspartnern förekommer i PEP- eller sanktionsregister.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Plötslig aktivitet efter inaktivitet

Om ett tidigare vilande bolag plötsligt får stora inbetalningar, nya affärspartners eller börjar generera fakturor i hög takt utan tydlig förklaring, kan detta indikera att företaget används för integration av medel som saknar affärsmässigt ursprung.

Föreslagen åtgärd:

- Fråga kunden om förändringen: När och varför aktiverades verksamheten?
- Kontrollera bokföring, avtal och eventuell annonsering.
- Begär dokumentation kring affärsmodellen.
- Fördjupa kundkännedom vid oklarheter eller om verksamhetsbeskrivningen förändrats.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Snabba ägarbyten eller ny verklig huvudman

Ofta byts den verkliga huvudmannen kort efter att verksamheten har startat eller blivit aktiv. Sådana förändringar utan affärsmässig förklaring kan indikera försök att dölja vem som kontrollerar företaget.

Föreslagen åtgärd:

- Undersök om förändringen anmälts till Bolagsverket och stämmer med bokföringen.
- Dokumentera vem som faktiskt kontrollerar bolaget.
- Kontrollera om den nya huvudmannen förekommer i PEP- eller sanktionslistor.
- Gör en ny kundkännedombedömning enligt 3 kap. 6 §.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Avsaknad av affärsplan eller orimlig affärsmodell

Om kunden inte kan beskriva hur verksamheten ska gå med vinst, hur varor eller tjänster säljs eller hur företaget finansieras, föreligger risk för att verksamheten är ett skenföretag.

Föreslagen åtgärd:

- Ställ grundläggande frågor om affärsidé, målgrupp och försäljningskanaler.
- Begär dokumentation, t.ex. affärsplan eller budget.
- Kontrollera om verksamheten annonseras eller har någon marknadsnärvaro.
- Överväg att avstå uppdrag om logiken inte kan styrkas.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Handel med svårvärderade varor eller tjänster

Företag som handlar med varor utan tydligt marknadsvärde – såsom konst, antikviteter, lyxvaror, IT-tjänster eller begagnade fordon – kan utgöra risk för värdemanipulation.

Föreslagen åtgärd:

- Be kunden motivera prissättning och visa hur försäljningen bokförs.
- Kontrollera vilka köpare som förekommer och om de är närstående.
- Undersök mönster i fakturering och betalningar.
- Överväg fördjupad granskning eller rapportering om avvikelser kvarstår.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Undvikande av revisorsplikt

Om ett växande bolag undviker revisorsplikt genom uppdelning i flera mindre enheter, ändrad bolagsstruktur eller upplösning följt av nystart, kan detta vara ett sätt att undvika extern granskning.

Föreslagen åtgärd:

- Kontrollera koncernstruktur eller historik av avvecklingar och nyregistreringar.
- Notera om samma personer återkommer som företrädare.
- Fråga kunden varför revision undviks.
- Om svaret inte är affärsmässigt rimligt – dokumentera och notera i riskprofil.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Ovillighet att svara på frågor om affärer eller kunder

Om kunden vägrar lämna uppgifter om motparter, transaktioner eller affärsupplägg med hänvisning till sekretess, kan detta tyda på att kunden försöker undvika insyn i otillåtna aktiviteter.

Föreslagen åtgärd:

- Förklara verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.
- Notera och dokumentera specifikt vad kunden vägrar att redovisa.
- Säkerställ att grundläggande kundkännedom är möjlig – annars avsluta uppdrag.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Stora aktieägartillskott

Stora aktieägartillskott kan vara ett legitimt sätt att finansiera ett företag, men kan också användas för att injicera medel av okänt ursprung eller kringgå beskattning. Riskerna ökar om tillskottet saknar dokumentation, återkommande sker i nära anslutning till ovanliga utbetalningar eller kommer från tredje part.

Föreslagen åtgärd:

- Be kunden styrka varifrån pengarna kommer (ursprungskontroll).
- Kontrollera om tillskottet dokumenterats korrekt i bolagets handlingar.
- Undersök om medlen är kopplade till andra transaktioner – t.ex. snabba återutbetalningar.
- Dokumentera tillskottets syfte och om det finns förbindelse till andra bolag eller privatpersoner.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.

Penningflöde till vissa länder

Transaktioner till högrisk tredjeländer eller länder med bristande transparens kan indikera försök att undandra medel från insyn eller kontroll. Även legitim handel kan innebära förhöjd risk om motparter eller syfte inte kan klargöras.

Föreslagen åtgärd:

- Kontrollera vilka länder som förekommer i betalningsflödena.
- Be kunden specificera syftet med utbetalningen och till vem pengarna skickas.
- Jämför mot EU:s lista över högrisk tredjeländer och Länsstyrelsens vägledning.
- Dokumentera extra noggrant vid utbetalningar till jurisdiktioner med svag penningtvättslagstiftning.
- Vid misstanke om brott – rapportera till Finanspolisen.